

2 1 2



מזכירות הממשלה

Co נגימ

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

כ"ה באדר א' התשמ"א - 1.3.80

1981

נכחו : חבר הועדה - השר : א. שרון - יו"ר
נציג ההסתדרות הציונית : מ. דרובלס

נעדרו : חברי הועדה - השרים : י. ארידור, ש. ארליך, מ. בגין, ז. המר, י. כץ,
ד. לוי, ח. לנדאו (חולה), מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית : ר. ויץ, א. כץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין,
י. פרידמן, פ. שנק, א. שנקר, א. תבין

- | | | |
|--------------|---|------------------------------|
| ז. בר-יוסף | - | הסוכנות היהודית |
| א. בראון | - | לשכת שר החקלאות |
| א. דודאי | - | לשכת שר החקלאות |
| א. לנדאו | - | לשכת שר החקלאות |
| י. מרגלית | - | משרד הבינוי והשיכון |
| א. סנפירי | - | משרד האוצר |
| אלי"מ ד. סתו | - | משרד הבטחון |
| א. עטיה | - | משרד התעשייה, המסחר והתיירות |
| מ. שמיר | - | מנהל מינהל מקרקעי ישראל |
| א. ליסנסקי | - | מזכיר הועדה |

סדר היום : 16/הת מצב התעשייה והמלאכה ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת-הגולן וחבל עזה - סקירת משרד התעשייה, המסחר והתיירות

17/הת פריצת הדרכים ליישובים החדשים:-
שבי שומרון ב', יקיר ב', נילי, מעלה עמוס ובית גוברין 14 28

./מצב

בפרוטוקול זה 23 דפים.

2-19.1.81
20-26.3.81

הח/16. מצב התעשייה והמלאכה ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת-הגולן וחבל-עזה - סקירת משרד התעשייה, המסחר והתיירות

היו"ר השר א. שרון: נושא ראשון המופיע על סדר היום - מצב התעשייה ביישובים חדשים

ביו"ש, רמת הגולן וחבל עזה.

נשמע סקירה של משרד התעשייה, מסחר ותיירות.

אלי עטיה: כדי לקבל תמונה אמיתית על התעשייה מעבר לקו הירוק - עלינו

לערוך הבחנה בין הפיתוח הכמותי, הפיסי ובין הצד האיכותי.

לא בכל האזורים או היישובים מדביק הפיתוח האיכותי את הצד הכמותי. ביישובי הגולן, גוש-עציון, חלק מהיישובים הקהילתיים - כמו עפרה - ישנה התפתחות נאה גם מהצד הכמותי - יחסית לצרכים ולאפשרויות של היישוב וגם מהצד האיכותי לעומת זאת, ביישובים עירוניים כמו קצרין וקרית-ארבע ומעלה אפריים - יש עדיין פער. הפיתוח הפיסי של התשתית והמבנים רץ מהר יותר ועל כן יש שם עדיין פוטנציאל, שאפשר לנצלו מבחינת התשתית והמבנים.

היו"ר א. שרון: סליחה. ניקח את קצרין לדוגמא: שם הייתי מגדיר זאת כפארק

תעשייתי. זה דבר יפה בצורה בלתי-רגילה. אבל אנו מכירים את

המצב בארץ-ישראל, שלא מתחיל שום פיתוח ללא יזמה ממשלתית. הבעיה לא רק לבנות מבנה-תעשייה, וגם בעניין זה אגע אחר-כך - אלא לפי דעתי אין סיכוי לתת דחיפה ליזמים פרטיים - אלא אם הועבר לשם מפעל ממשלתי. כך נהגנו במשך עשרות בשנים. האם אין שם שום מפעל ממשלתי עד עתה?

אלי עטיה: דוגמא טובה ביותר - אזור מעלה אדומים. אנו עושים את הפיתוח

בשני מישורים: 1. מרכזי תעשייה; 2. מצד שני - טיפול ביישובים

בהם מפעלים בודדים בכל ישוב בנפרד. מדובר במפעלים קהילתיים לדוגמא. יש ביו"ש

4 מרכזי-תעשייה. חלקם קיימים וחלקם בתהליך הקמה או תכנון:

קרית ארבע, אם נתחיל מהדרום לצפון, קרית-ארבע, מישון אדומים,

קרני-שומרון, שזה אזור תעשייה קטן, זמני - עד לפיתוח באריאל, ואזור תעשייה מעלה-

אפריים.

בגולן - המרכז התעשייתי בקצרין, וחבל עזה - אזור תעשייה - ארז.

(אל אזור זה ישנה גישה שונה).

במושגים של תשתית פיסיית - עד כה הוקמו מעבר לקו הירוק

ביהודה ושומרון ואזור עזה ובגולן (ואיני כולל בזה את ימית) - כ-145,000 מטרים מרובעים של מבנים. מהם קרוב ל-8,000 ביהודה ושומרון והשאר - בערך 26,000 מטרים מרובעים ברמה ו-40,000 מטרים מרובעים באזור תעשייה ארז.

החלוקה של אותם 145,000 מטרים מבנים היא כזאת: שלישי - על-ידי

בניה עצמית של יזמים, שנעזרו במקורות ממשלתיים בהלוואות ומענקים, ואילו

קרוב למאה אלף - בבניה ממשלתית, על ידי חברת "מבני-תעשייה" או החברה הכלכלית

לירושלים.

שני הגושים הגדולים - מתוך אותם מאה וחמשים אלף מתרכזים כך

שקרוב לחמשים אלף באזור תעשייה מישור אפריים וארבעים אלף באזור התעשייה ארז, שם רובו

ככולו בניה פרטית של היזמים. בתוך אותם מאה ארבעים וחמשה אלף - כעשרים וששה אלף

ברמת הגולן ומזה חצי בכרמיאל - שנים-עשר אלף.

היום יש לנו בכל הישובים ומרכזי התעשייה מעבר לקו הירוק -

כמאתיים מפעלי תעשייה ומלאכה. הרוב המוחלט הם מפעלים קטנים וחלק קטן בלבד,

באזור מעלה אדומים, בקנה מידה גדול יותר.

החלוקה לפי האומדן - בין יהודים וערבים היא בערך כ-60%

ליהודים ו-40% לערבים.

היו"ר א. שרון: מה פירוש 60% ליהודים?

א. עטיה: הכוונה היא - מבחינת התעסוקה.

היו"ר א. שרון: פרט לארז - הכל ליהודים.

א. עטיה: מה שמעלה את משקל היהודים לעומת הערבים - זה מפעל

תע"ש הגדול. בארז הרוב הם ערבים, 800 עובדים, אבל המטרה

של אזור זה היתה להקים תעשייה להעסקת ערבים ועל כן כך זה פועל שם.

הפירוט הוא כזה: כ-200 מפעלים ישנם שם המעסיקים כ-2400 עובדים; קצת למעלה

א. עטיה:

מחצי יהודים ומתוך אלה - חלק נכבד - באזור תעשיה מעלה אדומים שם המספר מתקרב היום לאלף עובדים. באזור תעשיה ארז - מספר דומה של עובדים - כולם ערבים. השאר פזורים בגולן, שם יש 350 עובדים ובתוך זה כלול מפעל גדול של תעשיה אוירית בבני-יהודה. המעסיק למעלה ממאה עובדים, ושאר המפעלים ממוצע המועסקים - כעשרה עובדים בכל מפעל. מגוון המפעלים רחב ומכל הסוגים. ישנו מפעל אחד גדול בין אלה המעסיק מספר גדול של עובדים ונמצא בתהליך של התרחבות רצינית ביותר ועובד בעיקר ליצוא.

בקריית ארבע - מפעלי רהיטים, הפצי-חן וענף הבניה.

מעלה אדומים משקף את הקשת הרחבה של התעשיה בארץ. בישובים קהילתיים יותר - כמו גוש-עציון, קדומים ואלון-מורה - שם יש מפעלים נקיים ומתוחכמים יותר - כמו שרותי מחשבים, פיתוח מכוני של מפעל טלפונים, זכרון עם חייגן אוטומטי, מפעלים לציוד רפואי, אלקטרוניקה, תכשיטים, בעוד שבאזורים העירוניים כמו קריית ארבע, מעלה אדומים - המפעלים פחות מתוחכמים.

לגבי הנמצא על הכוונת; אך לפני כן אסביר ואספר על רמת הגולן.

אנו הולכים היום לפרוייקט גדול שם, באזור תעשיה קצרין - של בית אריזה וקירור בהשקעה של כשלושים מיליון שקל ואנו מקווים שבקיץ הקרוב (וזה נמצא בתהליך הקמה) כאשר זה יקום - בתוך שנה הוא יעסיק קרוב לארבעים עובדים בשיא העונה, וזו אומר שמונה חודשים בשנה וביתר ארבעת החודשים - עשרה עובדים. משכנו זאת לאזור תעשיה קצרין ואנו מקווים שזה יתן דחיפה לישוב הזה.

מה יש על הכוונת עתה - דברים שהם בביצוע: אנו מבצעים תשתית

בקרני-שומרון - של ששים דונם ובקצרין - של עוד עשרים דונם, בשביל אותו בית-אריזה,

(היו"ר א. שרון)

וזה נמצא בשלבי-כניה שונים. ישנו בית אריזה לפרחים שהחל בעבודה ביום החמישי האחרון

במהירות, והוא בתהליך בניה וביום ששי, בעת ביקור ראש-הממשלה - מצאנו את המקום עובד

במלוא קצב האריזה. זו היתה יזמה פרטית, של אדם פרטי. (

כן, זו יזמה פרטית של איש פרטי.

א. עטיה:

היו"ר א. שרון:

אולי יש לכם איזה מפעל ממשלתי שאפשר להעמידו במקום - כפי שהיו עושים זאת פעם.

אורי בר-און:

יש מפעלים המחכים כבר חדשים בתור כדי לעבוד שם, ולא מעמידים אותם.

א. עטיה:

להעמיד שם מפעל ממשלתי - זה אומר מפעל של משרד הבטחון,

וזה מה שיש ללעשה, כי לאף משרד ממשלתי אין מפעלים בידינו.

ויוסי היושב כאן ודאי יעיד על מאמצים במשרד הבטחון, כולל השר - לנסות להגיע

לכך שנמשוך לשם מפעלים.

אורי בר-און:

אתם בונים עם "מבני-תעשייה" בלבד?

א. עטיה:

אנו בונים דרך שתי - חברות - חברת מבני-תעשייה בכל

הארץ וחברת כלכלית לירושלים - אזור מעלה אדומים וירושלים.

אורי בר-און:

יש אלינו פניות בענין זה כי אפשר להקים שם מפעלים תוך חדשים.

א. עטיה:

דרך בניה ממשלתית - צריכה לעבור הליכי מכרזים והיא כולה

פועלת על ידי משרד המסחר והתעשייה. זו חברת-בת שלנו. אבל יש

שיטה אחרת של בניה עצמית, כאשר היזם מקבל הקצאת-קרקע וכך עשינו ועושים, עד כמה

שאפשר וזה חוסך תקציבים. הוא משקיע הון עצמי שלו באזור פיתוח וזה אומר - בשיעור

25% והשאר - בצורת מענק והלוואות. הוא מקבל קרקע ותשתית ואינו מממן את התשתית.

על כן, כאשר אמרתי שמתוך 145,000 מטרים, במעלה אדומים -

עשרת אלפים נבנו בבניה עצמית וכנ"ל בארז, שם רק בניה עצמית נעשתה - לזו היתה הכוונה.

מה יש בביצוע: בביצוע אנחנו נמצאים היום בשלבי בניה של ארבעים

אלף מטרים - מהם שנים-עשר אלף - על ידי חטיבת ההתישבות של ההסתדרות הציונית. החלוקה

כזאת: ארבעה-עשר אלף ברמת הגולן ועשרים וששה אלף - ביו"ש.

היו"ר א. שרון:

בניות אלה כולן הן מתקציב ההתישבות, או שזה מתקציב רגיל של

משרד התעשייה, מסחר ותיירות?

א. עטיה:

זה תקציב פיתוח של משרד תמ"ת.

זאת, מלבד חטיבת-ההתישבות, שבונים שם שנים-עשר אלף

מטרים בבניה שלהם; תשתית פלוס מבנים - זה בתקציב תמ"ת.

החלוקה: ארבעים אלף - בבניה מתחלקים כך: תשעת-אלפים -

באזור תעשייה מישור-אדומים; שש אלפים - באריאל - שלושת אלפים מטר, בניה לא במרכז התעשייתי הגדול, אלא בתוך העיר עצמה, בכניסה לעיר. וחטיבת התישבות בונה כאחד עשר אלפי מטרים בשבעה-עשר ישובים ביו"ש.

ועוד בניה ישנה ברמת-הגולן, שם בונים כשש אלפים מטרים

לבית הקירור.

חטיבת ההתישבות מתכננת עוד שנים-עשר אלף מטרים בשנה הבאה,

ואנו כמשרד - מתכננים עוד עשרים אלף מטרים.

מתוך עשרים אלף מטרים אלה - עשרת אלפים באריאל וקרני-שומרון

השאר - מתפצל במקומות השונים. ואם מדברים על תשתית לשנה הבאה - מתכננים אנו

הכנת-תשתית של קרוב לשל מאות דונם - ושוב: הדגש כאן הוא על אריאל, שם מתכננים

הכשרה במסגרת התקציב של שנה זו, שיאושרו אז כמאה דונם.

פרוייקט לישובים: מבחינת יזמות - ישנם ישובים שיש רצון מצד

היזמים ללכת אליהם וישנה נכונות ואפילו ישנו לחץ. אני מדבר על קרני-שומרון, אריאל

ומקומות שטווח הגישה אליהם ממרכז הארץ אינו גדול במיוחד. יש קושי מיוחד במעלה-

אפריים ובקצרין.

יש לנו עתה בבדיקה נוספת כשלושים תכניות של מפעלים למקומות

שונים והחלוקה היא - עשרה במישור אדומים וכעשר עד חמש-עשרה בקשות לאריאל וקרני-

שומרון ועשר בקשות למקומות שונים אחרים.

אני מדבר על בקשות קונקרטיות שהגישו תכנית מפורטת ולא על

בקשות של התענינות. לגבי אריאל - יש התענינות גדולה מאד ולדעתי - באריאל, בתקציב

מתאים - ניתן לתעש את האזור בזמן קצר יחסית. אם מדברים על אריאל - אבקש להעלות נקודה

נוספת.

אחרי הרבה לבטים שנמשכו זמן - אושר לתעשייה שטח ודובר על שטח

של כתשע-מאות דונם. אני שומע מאורי על כוונה לחצות אותו או אפילו לתת שלישי מזה ברוטו

א. עטיה:

לתעשייה והיתר - להקצות להעלאת ישוב.

למדתי מהמתכננים שזו אפשרות יחידה כמעט להקצאת אזור תעשייה,

עם תנאי טופוגרפיה נוחים מבחינת השיפועים.

נראה לנו שהאזור שאושר - אותם 900 דונם - אם רוצים לראות

קצת רחוק יותר - לא צריך לגעת בזה למטרות אחרות ולהשאיר זאת לצרכי תעשייה בלבד.

השנה ניגשים אנו לזה, ותכנת המתאר בעדיפות המינהל לבניה כפרית הוזמנה כבר

ונוכל לגשת לעשייה.

אשר לשאר המקומות - מדובר על מבנים קטנים של 600 או

עד 1500 מטרים. מדובר על אלקנה ומעלה אפריים וקרני-שומרון ועל תקוע, קצרין ועוד.

כל זה - בהתאם לצרכים - ישאר ברזרבה. כלומר - עשרת אלפים ילכו לאריאל וקרני-שומרון

והשאר - בהתאם לצרכים. באריאל לא יהיה צורך להקים מבנים ליזמים, כי יהיו כאלה, בגלל

התנאים הטובים של המקום. הם יבואו ויהיו מוכנים להקים זאת בבניה עצמית, פלוס

הסיוע של הממשלה, המקובל בהתאם לחוק עידוד השקעות הון.

בניה ממשלתית: איני יודע מה ומי הכתובת ו אפשר לגלגל זאת

כדורך משרד למשרד. אבל לדעתי הכתובת היא הממשלה עצמה.

היו"ר א. שרון: אתה מייצג משרד ממשלתי.

א. עטיה: זה משרד שאינו מחזיק בבעלותו מפעלים.

היו"ר א. שרון: אבל יש לו אפשרות לתת תמרוץ למפעלים, כדי לעבור לשם.

איזו יזמה ננקטת על ידי משרד התמ"ת כדי לדרבן העברת מפעלים

למקומות אלה? הרי עשו זאת כבר בעבר! העברנו מפעלים לדימונה וערד ותל-ירוחם. כל זה היה

בנוי על תמרוץ לעבור למקומות אלה.

א. עטיה: פרט לתנאים הכספיים הטובים שהמשרד נותן - הוא נותן הרבה מעבר

למה שנותן הוא בישובים במקומות אחרים. כל הישובים האלה סופחו

לאזור פיתוח א'+. זה כולל את אזור אלון מורה ופירושו שיזמים נדרשים לתת רק 25% מכלל

ההשקעה. שאר 75% - זו תמיכה ממשלתית, הטבות ממשלתיות, ויותר מזה: בקצרין ומעלה

א. עטיה:

אפריים הוזלנו שכר דירה בעשרים אחוז מהשכר המקובל. איני רוצה שיתנו לזה פרסום, כדי שלא יקפצו אנשי קרית-שמונה, הישוב הסמוך, וממקומות אחרים וזה אפילו נמוך יותר מאזורי פיתוח בעלי עדיפות גבוהה ביותר בתחומי הקו הירוק. אין ספק שזה מסייע.

היו"ר א. שרון: מה מעכב אישור הקמת מבני-תעשייה. מה מעכב שבקרני-שומרון יעמדו עשרה מפעלים ולא מפעל בודד יחיד של בית האריזה לפרחים? מה מעכב שירוצו עם עשרה מפעלים כאלה?

א. עטיה: בקרני-שומרון ובאריאל - לא מעכב דבר. הבעיה איננה שם. שם יש מפעלים והם אושרו והם בתהליך תכנון והקמה. לא יהיו בעיות בקרני-שומרון ובאריאל, אלא במעלה אפרים, כי אם הכביש ייסלל שם - התמונה כולה תשתנה. (חוצה שומרון). ואני חושב שבקצרין - עם הפעלת בית האריזה ובית הקירור - תינתן תנופה לאזור. יש תכניות שאושרו כבר ויש גם היסוסים מצד יזמים.

היו"ר א. שרון: התגברתם על בעיית החשמל בבית האריזה בקצרין?

א. עטיה: לא קיימת בעיית חשמל בקצרין.

י. מרגלית: הבעיה נפתרה - לדעתי.

א. עטיה: התקנו את הקו החדש במעלה אדומים והוא יעביר 12 מגואט

חשמל מירושלים לשם.

אינני רואה את אריאל וקרני-שומרון כבעיה. כל אזור זה של 900

דונם - אני רוצה להמליץ שישאר מיועד לתעשייה.

השר א. שרון: לגבי אתר התעשייה באריאל - אני רוצה לקבוע: הממשלה קבעה להקים

במקום זה ישוב. היא לא קבעה להקים אותו במקום אחר. אנןמוכך

אפילו לחזור אחורה שנים אחדות: מיקומה הראשון של אריאל נועד להיות במקום הזה,

שנקרא בזמנו חארס-עץ - על שם עץ בודד שנמצא שם. זה המיקום הראשון של אריאל.

הבאתי מסמך בחתימת השרים גלילי, כיו"ר ועדת השרים להתישבות ופרס - כשר הבטחון ואוזן

כשר החקלאות, כממונה על מינהל מקרקעי-ישראל, שנותן רשות לרכוש אלף דונם במקום זה.

בעקבות זה עשינו נסיונות ורכשנו 180 דונם מול מקום זה - מעברו השני של הכביש.

זו אותה רכישה שהסתכנה אחר-כך בבית המשפט בשכס.

לא במקרה גם בעבר וגם אני הצבעתי על מקום זה כמקום החשוב

ביותר. ובענין זה קשה להתרשם מהמפה וצריך להיות בשטח כדי לראות זאת. זה רכס גבוה

השולט על כל השטח הגבעי שנמצא בינו ובין כפר קאסם או אלקנה.

ועוד: המקום הזה נמצא בצומת או ליד צומת, שהיא אחת החשובות,

שתהיה בעתיד צומת כביש חוצה-שומרון עו ציר חוצה שומרון המחבר אותו לציר קלקיליה-שכס.

זו דרך חשובה ממדרגה ראשונה ויש לנו ענין שישב שם ישוב. על כן, אני מציע לא לנהל על

זה שום ויכוח. יש על כך החלטת-ממשלה. אני מודע כאן שניגשים אנו כבר עתה לעבודה בשטח.

זה אינו נוגע לאריאל כרגע. זה מקום שנקבע להקים בו ישוב. דזה בתחום שטח אריאל

אמנם, אבל זה שייך לנושא שבו פתרתי את בעיות הקרקע. עד שתגיע אריאל למקום -

יחלפו הרבה שנים, וכדי שלא תהיה אי-הבנה - אנו ניגשים לעבוד בשטח, כי הממשלה קבעה

שם ישוב ואין על כך ערעור עוד. זה עבר את כל הערעורים ורק לאחרונה - פעמיים

בועדת שרים לעניני בטחון ופעמיים בשיבות ממשלה, ופעם בועדת חו"ב ופעם בועדה

להתישבות. זה מעבר לששה סיבובים אלה, שהם לפחות אחרי ששה סיבובים אחרים - זה נקבע

ואין אפשרות לעסוק בזה עוד. זה מקום שנועד לכך ולא כדאי היום, ארבעה חדשים לפני סוף יוני

- להתחיל לטפל בזה; כאשרתחסר קרקע - נמצא אותה או נרכוש אותה להקמת מפעלי תעשייה

חדשים.

ברכס זה עומד לקום ישוב ואנו נכנסים לעבודה שם. איני מתכוון

לדון בזה עוד. זה נגמר.

י. מרגלית: האזור נקרא - אזור תעשייה של אריאל, אבל אינו אזור של אריאל.

מאחר שכל השטח נקרא אזור אריאל - אזי גם זה נקרא כך, אבל זה פארק תעשייתי.

היו"ר א. שרון: טוב שהבהרת זאת, כי עתה מוכרחים לעבוד שם.

י. מרגלית: אני מסופק אם תקום שם תעשייה ועלינו לדעת את האמת.

היו"ר א. שרון: ראשית-כל - שיקום שם ישוב.

מ. דרובלס: שמענו שהוקם שטח של כמאה וחמשים אלף מטרים מרובעים לתעשיה והמספר כשלעצמו - מכובד הוא. הבעיה היא, שזה אינו מחולק פרופורציונלית בין המקומות השונים וזקוקים אנו למאה וחמשים אלף מטרים לתעשיה במקומות אלה. על כן, בקרית-ארבע אין בעיות. שם יש מספיק שטח, תודה לאל. במעלה-אדומים - אין בעיות. אבל במקומות שם נחוץ לנו השטח הזה - הוא אינו קיים. יש לי להעיר כאן הערה: איננו יכולים לסמוך תמיד על יזמה פרטית, אם כי צריך וחייבים להכניס אותה לשם. - לאלקנה, אריאל וקרני-שומרון - היא תלך. אבל איננו יכולים לסמוך רק עליה. התשתית הראשונית חייב להיות ציבורית. אם לא נבנה בתחילה תשתית ציבורית - לא נוכל לבנות שום דבר, כי בלי תשתית - לא תכניס לשם דבר. יזמה פרטית באה עם מפעלים גדולים ועלינו לתת תשובה לבעלי מלאכה קטנים שנענו לאתגר הממשלה ובאו למקומות חיוניים למדינה והם בעלי-מלאכה קטנים, שדרוש להסמעת שטח. ועל כן - צריך לשלב את שתי השיטות. בתחילה - אנו חייבים לבנות. משרד ת"ת ואנו חייבים להקים מספר מסויים של מטרים לתעשיה, שיימסרו בהשכרה בכל מיני תנאים אחרים ליהודים. וליד אלה צריך לפתח תעשיה גדולה, מפוארת. אם לא נעשה זאת - לא נוכל לישב שם יהודים, ואת אלה שמעוניינים אנו בהם. אני רוצה לציין שבחטיבה להתישבות אנו עושים זאת. הכנסנו לתקן - במידה ויש שם גן ילדים ובית-ספר - שיהיה שם גם מבנה אחד כזה שיהיה בתקן. ואז אחוז מסויים של יהודים יעבדו שם. אנו ממשלה אחת ומדינה אחת ואין סיבה ^{שחטיבת} ההתישבות, היונקת ומקבלת את התקציב מאותו מקור של משרדים אחרים - ^{תנהג} בצורה אחת, ואילו במשדדי הממשלה האחרים - ינהגו בצורה אחרת. על כן, המינימום ההתחלתי בכל ישוב בהתאם לגודל ותנאים ותנאים ספציפיים במקום - מחייב היות בניה ציבורית כזאת שם.

"מבני-תעשיה": יש לי נסיון רב אתם והם בונים מבנים טובים ויפים. הגענו למסקנה, עם זאת שלא תמיד זה מתאים לנו והתחלנו לבנות בעצמנו. זה יותר מהיר וזול וגם יעיל יותר. יש מקום לבדוק, כלפי צורות אחרות, אם חייבים להמשיך בשיטות קונבנציונליות, כפי שהיה עד עתה, או שיש ממי ללמוד. אין לי ספק שאחר בדיקה מסתבר שהשיטה החדשה טובה יותר ויעילה יותר. כדאי שמשרדים אחרים יבדקו גם הם את עצמם.

היו"ר א. שרון: אני רוצה להעלות בעיה: הייתי בקדומים לפני ימים אחדים.

א. שרון:

ישנו שם מפעל שנקרא "רצף השומרון" בבעלות איש יפאני וזה מפעל למחשבים. לראות שם את ילדו של האיש היפאני הזה עומדים בשורה של תלמידי בית הספר של קדומים - זה סיפור בפני עצמו. זה אותו יפאני הטוען, שהוא שייך לכת הטוענת שהסמוראי שלה בה מהשומרון. עוד כמה יפאנים כאלה - היה דבר יוצא מן הכלל שבבילנו... אבליש להם עתה בעיה של צורך להעביר את המפעל ממקום זה למקום אחר, כי הם הזמינו מכונות חדישות ואינם יכולים להכניסן לתוך המבנה הקיים. עלינו לזכור שזה אחד המפעלים הרציניים ביותר בעובדים שם. מה עושים במקרה כזה ואיך פותרים זאת מיידית? אולי צריך להקים עוד מבנה או מבנה בגודל אחר. לכן, זו דוגמא אחת. השאלה מה עושים כדי שמפעל כזה לא ירד מהשטח שם? כי עד אשר מעלים מפעל כזה לשטח - זו קריעת ים-סוף. לכן - היכן הכתובת לענין הזה?

מ. דרובלס: הכתובת היא החטיבה. אבל אין לנו עכשיו תקציב. בנינו מה

שבנינו ואנו מפנים אותו לאלון-מורה או שילה ונוה-צוף.

השר היו"ר א. שרון: אבקש, במקרה ספציפי זה - למצוא לזה את סכום הכסף הדרוש,

כדי שהמפעל הזה במיוחד לא ירד משם, אלא יתפתח ויתבסס - והעיקר שלא ירד משם. צריך למחוא בין הסכומים המתגלגלים סכום שיאפשר למפעל להשאר במקום. הם זועקים לעזרה ואומרים שבאיך-כרירה - ירדו לשפלת-החוף. זה יכול להיות על חשבון אלון-מורה ולא על חשבון שילה, שצריך לחזקה בתעשייה. אבל מוכרחים לתת לזה פתרון, כי בשילה מדברים על תעשייה שתבוא והיא תבוא, אני בטוח בזה. ובאלון-מורה - על תעשייה קיימת כבר במקום. וכאן מדברים על מי שנמצא כבר בשטח ומוכרחים למצוא לו פתרון מיידית. בזה סיימתי בנושא זה.

בנושא אלקנה ב' - זה לא ענין של איזו התחשבות. זה פשוט

מצב, שאין בו מקום אחר לישוב, העונה על צרכים אלה. ואת תסתכל במפה - יתברר לך שיש בו כל האפשרויות.

י. מרגלית: אני מכיר את המפה. אני רוצה רק לומר לך, שבנושא זה יש כמה

דעות מקצועיות הסבורות, בניגוד לדעת אורי, עם חמשה חבריו

שעלו על הגבעה, ואמרו שכאן הם מקימים ישוב.

אורי בר-און:

מקרה מעלה אדומים - מי שאינו זכר איך נלחמנו על הקמת מעלה-

אדומים לא במקום שהקימו אותו, אלא על הרמה למעלה

והסבירו לנו איך יתכן שכל התעשייה והמפעלים יהיו ממערב לישוב, כשישוב במזרח? כל העשן

יגיע לישוב - כך אמרו לנו. ועכשיו עומדים לעשות זאת, בדיוק כך - כאשר הישוב יקום במזרח

והתעשייה במערב.

היום יש שם 300 דונם מוכנים לעבודה - שטחים, ומתי נגמור אותם?

אם נרצה תעשייה יותר מלוכלכת - יש עוד אלף דונם שלמים ומדוע צריך להרחיק את הישוב?

אזור שני של תעשייה קרוב יותר לאריאל ונכנס כבר עם כביש

נוסף לאריאל. מה החתקשות הזאת?! בנובמבר הודענו זאת סופית, עם הבג"ץ וכל מה

שהיה עם ישוב זה. מה קורה כאן?!

היו"ר א. שרון: סיכמנו וזה מסוכס וצריך לגשת לעבודה שם ובאותם

300 דונם - יקימו אזור תעשייה.

מ. דרובלס:

יש לנו שם תכניות ויש לנו בעלי-מקצוע ואבקש, שאם

אפשר - זה יתואם מבחינת המקצוע עם החטיבה. עד עתה דבר זה לא

תואם.

אל"מ ד. סתיו:

נכנסים כאן לעימות מיותר. יש כאן פתרון לכל.

אני מציע שיפגשו המתכננים וזאת אפשר לעשות תוך שלושה ימים.

יפגשו מתכננים של חטיבת ההתישבות ומתכננים של "בניה כפרית ותעשייה" ואני בטוח שלא

יהיו שם בעיות.

היו"ר א. שרון:

מה שמסומן כחארט-עץ על המפה - זה מקום שייקרא יקיר ב" ואת

כל שאר הדברים שיתוכננו, בהתאם לקביעה זו יתכננו, כי זו היתה החלטת-הממשלה. אני מכיר

את המקום וזה בדיוק המקום לישוב ואת השאר יתכננו בהתאם לנושא זה.

מר סנפירי:

75% ממומנים כאן מתקציב המסחר והתעשייה ו-25% על ידי החטיבה

להתישבות - של תעשייה בישובים והכוונה לכל הישובים שמוחזקים

על ידי תעשייה להתישבות וזה אומר שתקציב מיוחד נוצר מכל ההוצאות הקשורות

למבני תעשייה. זה אומר מבנים ומכונות וחמרים וזה קשור בכל.

א. עטיה:

גם הציוד נהנה מהלוואות: 40% הלוואה ו-30% מענק.

מר סנפירי:

והיתרה ניתנת על-ידי החטיבה להתישבות.

היו"ר א. שרון:

אני רוצה לסכם. אני בהחלט לא מרוצה מדבר אחד, שהממשלה אינה נוקטת ביזמתה בצעדים מספיקים, כדי להמריץ תעשיינים לעבור לאזורים אלה, בהם היוני להקים תעשייה מהר ככל שרק ניתן. וזה צריך אני להוסיף, שאם יש לממשלה וזה דבר שיעשה גם למען הבטחון - אם סדנאות או מפעלי תעשייה צבאית - כל נושא כזה - שניתן להעבירו לאזורים אלה - צריך לעשות זאת. מוכרחים לעשות זאת ומעולם לא הצלחנו לתת בארץ תנופה של ממש בלי שקדמה ליזמה הפרטית - יזמה ממלכתית.

היו"ר א. שרון:

הנושא הבא הוא - מעמד המרכז האזורי בחבל קטיף. רצינו להעביר זאת ממצב של מרכז אזורי למצב

אחר.

מ. דרובלס:

היום הושבנו שם במקום המרכז האזורי - האחזות.

אורי בר-און:

אמרנו שהישובים שם זקוקים היום לכל-מיני בעלי-מקצוע, למנהלי בית-אריזה ומורים ועוד ולכן, צריך

לזרז את נושא הקמת המרכז האזורי. המיקום בזמנו היה אזור הנח"ל, היכן שיושב שם הנח"ל.

יוסי מרגלית:

ישנה בעיה של מעמד, אך אני סבור שלא זו הבעיה שם עתה, יש ועדה למרכזים בין-כפריים ונקבע בזמנו,

שמרכז זה יהיה בלתי-מאוכלס. לאור המיוחדות של גוש קטיף - סוכס שהמרכז האזורי בקטיף יהיה מאוכלס ומה הבעיה כאן? -

היו"ר א. שרון:

הנושא הזה יעלה בישיבה הבאה. יש כאן בעיה ואין לי כאן חומר מספיק ואורי לא היה אתי בישיבה זו,

היו"ר א. שרון:

והבעיה היא ממדרגה ראשונה ואני אעלה זאת בישיבה הבאה, כאשר יהיה החומר כאן.

היו"ר א. שרון: לנושא חיספין ברמת הגולן:

מ. דרובלס: היום חיספין זה מרכז אזורי ברמת הגולן ומבחינתנו הוא מתפקד.

היו"ר א. שרון: אינני מוצא חומר לנושא זה כאן ועל כן לא נדון בו עתה, אלא בשבוע הבא.

הח/17. פריצת הדרכים ליישובים החדשים: - שבי שומרון ב', יקיר ב', נילי, מעלה עמוס ובית-גוברין

מ. דרובלס: לפני כחודש ימים - הועדה הנכבדה הזאת, בהמשך ל החלטות הממשלה - אישרה הקמת מספר ישובים בשמרון וביהודה. התארגנו להקים את הישובים האלה, לפי החלטת הועדה, ולצערי הרב - אנו נתקלים במספר בעיות, שהייתי קורא להן פורמליות, טכניות, שעד היום לא נפתרו. למשל: הישובים שיש להם בעיות, שאיננו יכולים להתחיל בעבודה בהם, אם כי תקציבית העניין מצא פתרון, לפחות על חשבון הנקודה שצריכה היתה להיות שם, - הישוב שבי-שומרון ב'. כפי שנמסר להם, ואיני יכול לאשר זאת במאה-אחוז - רק ביום חמישי האחרון - חולקו ההכרזות למוכתרים.

היו"ר א. שרון: האם התכנון מבוצע בינתיים?

מ. דרובלס: במשרד יכולים לתכנן. במשרד זה גמור ומוכנים

לעלות על השטח. אבל המצב כזה, שרק עכשיו

חולקו ההכרזות. צריך לחכות 21 יום עד שיהיו עררים ואין אפשרות לגשת לדרך ובשבי-שומרון תוואי הדרך קשה ביותר וביקשנו לקבל אישור להרחבת דרכים, אבל איננו יכולים לעלות עם כלים על השטח, וזה יתנקם בנו בעתיד, מאוחר יותר, כי לא נוכל להקים את הישוב בזמן.

לכן, אבקש מהועדה החלטה ופניה לכל הגורמים

הנוגעים בדבר - להחיש ולתת מלוא העזרה לגמירת כל הפורמליות במקומות.

הבעיה העיקרית שלנו היא הדרכים. זה יכול להיות עיכוב. הקמת המבנים עצמם - זו בעיה של חמשים או ארבעים דונם ועל זה נתגבר. אבל הדרך יכולה לגזול מאתנו חדשים וחבל על כל המאמץ ולכן צריך לבקש ולקבל אישור ואם בית המשפט יחליט על דבר אחר - יש לנו בכל מקרה שטח אלטרנטיבי של הזזה של התוואי וברוב המקרים - זו הרחבת הדרכים ולא יכול להיות, שעל סמך ערר שמגיש מישהו או מספר עררים שמוגשים - שהעוכב עבודתנו, שהיא למטרות ציבור.

אבקש לקבל החלטה לפנות לגורמים השונים - שיגישו לנו את מלוא העזרה.

היו"ר א. שרון: מה הכרזנו ומה עדיין צריך להכריז ולא הכרזנו?

אל"מ ד. סתיו: אני מקווה שברור לכולנו מה ההבדל בין הקצאה

והכרזה. אשר להכרזות - אחרי שבני-שומרון ב'

הוכרזה - אנו כולנו הכרזנו, מלבד ישובים שעדיין לא הוחלט עליהם - כמו מצפה-לכיש.

היו"ר א. שרון: ליד דורה?

אל"מ ד. סתיו: כן.

היו"ר א. שרון: זה לא ישוב חדש.

אל"מ ד. סתיו: הכוונה לכל הישובים שיש עליהם הכרזות.

המשך הישיבה - ל. דרוקר.

(עד כאן רשמה מ.י. מכאן ל.ד.)

אל"מ ד. סתיו : כל הישובים שיש עליהם הכרזות.
אני פשוט רוצה שמהבקשה שתצא
קריאה לתת את כל הסיוע וכו', משתמע שעד עכשיו כאילו יש
מי שלא נותן את כל הסיוע.

מר מ. דרובלס : סרי, מתוך 6 ישובים שעליהם החלטנו,
רק באחד אנו יכולים להתחיל
לעבוד וב-5 לא יכולים להתחיל לעבוד.

אל"מ ד. סתיו : משום שלא בכולם נגמרו תהליכי
ההכרזה.

מר מ. דרובלס : סליחה, אם לפני חודש וחצי החליטה
הועדה הזו....

אל"מ ד. סתיו : לצערי הרב יש כמה דברים טכניים,
יש עניינים של מדידות וסימון...

השר א. שרון : סרי, בוא ניקח דבר, דבר - במעון
וכרמל אין בעיה, שם עובדים על
הדרכים במלוא קצב הפריצה והכל שם מעבר לזה.

אל"מ ד. סתיו : כן, כולל גם העשיה.

השר א. שרון : מה קורה במעלה עמוס (תקוע ב')?

אל"מ ד. סתיו:

היתה הכרזה וזה נגמר. היום היה סיוור כדי להסדיר את הנושא עם

חיל-האוויר.

השר א. שרון:

אפשר להתחיל לעבוד שם?

אל"מ ד. סתיו:

עוד לא, נשמע מה שהיה היום בסיוור.

מר מ. דרובלס:

אומרים לנו - עוד שבוע, עוד 10 ימים, עוד לא. האינפורמציה מהיום

אומרת שעוד לא.

אל"מ ד. סתיו:

אם רוצים להתחיל לעבוד לא בדיוק באתר המבוקש, כלומר, על הר קסן עצמו, אלא בשוליים, אפשר להתחיל לעבוד.

מר מ. דרובלס:

צריך יהיה להתרחק 1 ק"מ משם.

אל"מ ד. סתיו:

בסדר.

השר א. שרון:

מה המצב במצפה גוברין?

אל"מ ד. סתיו:

היו 104 ערערים על השטח וזה צריך להסתיים.

מר מ. דרובלס:

אבל על הדרך, בלי קשר לזה...

השר א. שרון:

מה מפריע לפרוץ שם דרך?

מר מ. דרובלס :

יש דרך, צריך לעשות שם רק הרחבה.
אנו עולים בינתיים על התוואי הקיים.

מר א. בראון :

אפשר לפרוץ דרכים בכל המקומות.
גם בנושא הערערים, מכל הבדיקות
שלי לפחות, מחברר כי איש עוד לא יודע מה הערערים?

מר מ. דרובלס :

אלו לא אנשים שמערערים. יש משרד
מיוחד לערערים. הם פתחו משרד
מיוחד. אותם שמות חוזרים כל הזמן.

השר א. שרון :

הבעיה היא סרי שאנחנו נבזבז את
הזמן ובסוף לא יהיה ישוב שם.
מה מפריע לפתוח דרך למקום, הרי זה יער בבעלות ממשלתית.

אל"מ ד. סתיו :

הלא מצפה גוברין זה לא על היער.

השר א. שרון :

אז ליד היער. יצטרכו אז יהיה
ביער. לא חשוב, יש שם מקום.

מר מ. דרובלס :

אנו רוצים ללכת לפקניק ביער, חן
לי לעבוד על דרך בשביל פקניקים.

היער הוא יער ממשלתי.

אל"מ ד. סתיו :

אתם יודעים מה, אותי שכנעתם. יש
גם יועצים משפטיים.

מר א. בראון :

הבעיה היא לא זו, סרי, אתה צריך לתת הוראה שיאשרו לנו את הדרכים. מה איכפת לכם מה אנו עושים בדרכים האלה? לא צריך בשביל זה יועצים משפטיים. דרך אפשר לקבל ביום, אין בעיה. הבעיה היא שהם חכמים יותר מכולנו, הם אומרים - רגע, ואם זה לא יתאים לכם אח"כ? אז אנו אומרים - אז זה לא יתאים בדיוק, אז נזוז 200 מטר, מה הבעיה? סרי צריך לתת הוראה לכך, זה הכל, הוא האיש. הוא האיש שנותן את ההוראות לממשל מטעם משרד הבטחון. אנחנו רוצים עכשיו דרכים, לא רוצים ישובים.

מר מ. דרובלס :

דיברתי עם פואד והוא אמר לי שזו פליאה. דיברתי עם מוטקה והוא אמר שזה בסדר, אבל בינתיים זה איננו. שבי-שומרון, נילי, יקיר ב', תקוע ב', מצפה-גוברין - יש בעיות.

השר א. שרון :

מהי הכתובת?

אל"מ ד. סתיו:

בלי כל ספק, לגבי הדרכים, מי שמאשר את הפקעת הדרכים זה סגן שר הבטחון. מבחינה זו אני מקבל שזה בסדר מבחינתו.

השר א. שרון :

מה שאני מבקש סרי - הימים חולפים, שבוע אחרי שבוע, חודש אחרי חודש. אתה צריך להבין, בסופו של דבר, עד סוף יוני, במקומות האלה צריכים להיות המבנים. אני מבקש לאפשר לפרוץ את הדרכים ללא קשר לסיום בדיקת הערערים באשר למקומות הישוב עצמם. יצטרכו להזיז 200 מטר, יזיזו 200 מטר. יש לאפשר את פריצה הדרכים.

אל תמשכו, העיקוב הוא הדרכים. מה איכפת לך שתהיה שם דרך.
זה מה שאני רוצה. זהו.

אל"מ ד. סתיו: מה שאני ניסיתי להסביר, אם נפקיע
דרך למקום שהוא לא מקום ואתה תקבל
בג"צ על זה, אז באמת תהיה תקוע; לא עם הדרך הזו בלבד, אלא גם
עם 200 מטר על-יד זה ו-200 מטר שמאלה למשך חצי שנה. זה
מה שאני רוצה להסביר לך.

מר א. בראון: עוד לא היה לנו, אף פעם, בג"צ על
דרך. אף פעם אחת.

מר מ. דרובלס: סרי, אם נחכה לבג"צ זה יקח 3 חדשים
ולא נוכל להקים שום דבר. אני לא
יכול לחכות. יש החלטות, צריך לבצע אותם.

אל"מ ד. סתיו: בנילי, במצפה גוברין, בשבי שומרון
ב'....

מר מ. דרובלס: ביקיר ב'.

אל"מ ד. סתיו: ביקיר ב' אין בעיות..

מר מ. דרובלס: למה, לא קיבלנו את האישור לעבוד שם
על הדרך.

אל"מ ד. סתיו :

אז זה ענין של יום-יומיים. קיבלנו את הדרישה לפני שבוע.

מר מ. דרובלס :

כל יום אני מבקש את האישור ולא מקבל, גם לא לגבי יקיר ב'.

השר א. שרון :

מה שאני מבקש, פשוט, זה לאפשר לפרוץ את הדרכים למקומות. עד

היום לא התעוררה בעיה בקשר לדרכים.

ביום א' הבא, לכשנשב שוב,

אני רוצה לקבל דיווח באיזה מקום אפשר להתחיל לעבוד על הדרכים. חבל על כל יום בנושא הזה. צריך לרכז פה הרבה מאוד ציוד. צריך לרכז פה הרבה מאוד עבודות של פיצוצים. מוכרחים לזרז את הענין הזה, לא למשוך את זה יותר. זה בנושא ההכרזות והדרכים.

מה המצב במכמש, אפשר לגשת לעבודה?

אל"מ ד. סתיו :

כן.

השר א. שרון :

אין בעיה.

אל"מ ד. סתיו :

כבר שבועות על שבועות אפשר לגשת לעבודה.

השר א. שרון :

מה בקשר למה שקראנו - מצפה לכישף - מה הבעיה שם?

אל"מ ד. סתיו:

עדיין אין חוות דעת של משרד
המשפטים.

השר א. שרון:

הם בודקים את זה?

אל"מ ד. סתיו:

כן.

השר א. שרון:

כי הרי ברור שזה היה מוצב ירדני.
אין ספק בנושא זה. זו קרקע טרשית,
מהטרשיות ביותר שישנן. אני מבקש לזרז את הנושא הזה.

טוב, אני חושב שאלו היו נושאים

שרציתי להעלות. אם אין בעיות נוספות אני מודה לכם.

מה עם הר-מנוח, הר מנוח הוכרז?

אל"מ ד. סתיו:

כן.

השר א. שרון:

האם סומן שם משהו.

אל"מ ד. סתיו:

היו בעיות עם הסימונים.

השר א. שרון:

טוב, תודה.

הת/16

מצב התעשייה והמלאכה ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת הגולן וחבל עזה - סקירת משרד התעשייה, המסחר והתיירות

יו"ר הועדה פותח.

נציג משרד התעשייה, המסחר והתיירות סוקר את מצב התעשייה והמלאכה ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת הגולן וחבל עזה.

כדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. עטיה, א. בראון, י. מרגלית, מ. דרובלס, ד. סתו וא. סנפירי.

הת/17

פריצת הדרכים ליישובים החדשים:- שבי שומרון ב', יקיר ב', נילי, מעלה עמוס ובית גוברין

ראש החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית פותח.

כדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ד. סתו, מ. דרובלס וא. בראון.

מ ח ל י ט י ם משרד הבטחון ידאג לזירוז הליכי האישור לפריצת הדרכים ליישובים:- שבי שומרון ב', יקיר ב', נילי, מעלה עמוס ובית גוברין; והוא יעשה כן בהקדם וברוח הדברים שמצאו ביטוי בעת הדיון בנושא, בישיבת הועדה להתישבות - מהיום.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת